OPIS POSTAVA:

Posljednji cvijet? iz zbirki Muzeja moderne i suvremene umjetnosti
Jaslice, od 29.03. do 04.05.2025.

Izložba Posljednji cvijet? obuhvaća dvadesetak radova iz kolekcije Muzeja moderne i suvremene umjetnosti s motivom cvijeća te radioničke priloge dviju muzejskih grupa, Jutarnjih protezanja riječkih seniorki i Kustoskog kružoka, građanki koje povremeno surađuju na muzejskim programima i iz čijih je redova nastala ideja za izložbu.
Ljudi često na svoju vrstu gledaju kao na nadmoćnu i neovisnu od ostalih. Biljni svijet je mnogo stariji i bez njega ne bi bilo života. Biljke su snažne, uporne i prilagodljive. Njima u čast, otvaramo ovu izložbu u doba proljeća. U umjetničkim radovima iz zbirke biljke se najčešće pojavljuju kao cvijeće, ali izdvojeni su i apstraktniji radovi. Izložene su slike, grafike, skulpture i fotografije nastale u zadnjih 150 godina od strane poznatih i manje poznatih modernih i suvremenih autora i autorica. Umjetnost s motivom cvijeća postavljena je na stol umjesto na zid i posložena je prema simbolici koju predstavlja u izrekama. Ime izložbe vezano je za budućnost u kojoj možda ljudi neće živjeti u prirodi kakvu danas poznaju i cvijeće će im biti pojam sa slika, skulptura i iz priča.
Teme radova opisuju ciklus kruženja u prirodi: rast, sazrijevanje, propadanje i mirovanje te odnos čovjeka i okoliša. Često je taj odnos predstavljen putem neizbježne ljudske perspektive u kojoj čovjek igra glavnu ulogu, ali i kritički razmatra ustaljene kriterije vlasništva i korisnosti spram živog svijeta. Ideja ove izložbe je istražiti kako ljudi i biljke mogu biti ravnopravni saveznici, koje sličnosti dijelimo i što možemo naučiti od biljaka te kako ih slaviti kao u neka prijašnja vremena. Cvijeće može biti način na koji se izražavaju osjećaji, psihičko i duhovno stanje i pogled na žene. Na to utječe stanje u društvu, trenutne političke i etičke vrijednosti, kao i pozicije koje su ženama bile nametnute kroz povijest. Naprimjer, dojam žene kao cvijeta može biti negativan ako ih oboje opisuje kao pasivne, krotke i dekorativne, a može ih posredovati i kao otporne i pune života.
Izložbi su dodani tekstovi polaznica Kustoskog kružoka koje su dale svoj pogled na radove. U tekstovima su povezale povijesni kontekst i današnje vrijeme kako bi autore i radove predstavile iz više mogućih perspektiva. Odabrane metafore koriste kako bi istražile širinu odnosa čovjeka i

biljaka. Šareno obilje na stolu tjera nas da se zamislimo kako je mrtva priroda veoma živa i čovjeku znači i donosi puno više od običnog hobija za žene kako se katkad podrugljivo naziva žanr mrtve prirode.

Umjetnice i umjetnici iz zbirki MMSUa: Belizar Bahorić, Ahmed Bešić, Jim Cave, Vlaho Bukovac, Marina Banić Zrinšćak, Nuzzi Ivancich Chierego, Ranko Dokmanović, Ivan Kožarić, Adam Krajewski, Krystof Kurzydlo, Ivan Lacković Croata, Miron Makanec, Mira Marković Sandić, Petra Mrša, Slava Raškaj, Giovanni Simonetti, Romolo Venucci, Lazar Vujaklija.
Kustoski tim: Gordana Domijan, Ivona Grgas-Roknić, Irena Hojsak, Dubravka Kalinić, Lea Maravić, Magdalena Medved, Andrea Morell, Lucia Paliska, Sanja Puljar D'Alessio, Karla Štimac, Lidija Toman, Tina Tus, Gordana Vrtodušić (Kustoski kružok), Ivana Golob-Mihić, Ksenija Orelj (MMSU).
Sudionice radioničke grupe Jutarnja protezanja: Vesna Bogović, Ljiljana Dumančić, Stojanka Ivšić, Đeni Jarić, Đina Jurčić, Milica Pulko, Mladenka Radišić, Fiorela Renko, Nina Rukavina, Štefi Sila, Sabina Stojanović, Ornela Tomić, Gloriamaria Toth
Voditeljice radionica i pozvane umjetnice: Milijana Babić, Tanja Blašković i Melita Sorola Staničić
Dizajn: Marin Nižić, dizajn opreme postava: Tanja Blašković
Zahvala: Caffe bar Gala, udruga Kultura svima svugdje.
Podrška: Ministarstvo kulture i medija RH, Primorsko-goranska županija, Grad Rijeka.
Vodstvo izložbom prilagođeno osobama oštećena vida i sluha održat će se u četvrtak 10.04.2025. u 18 sati.

RADOVI:
1.
Umjetnica: Petra Mrša
Naziv rada: Upoznavanje okoliša 2, Zbirka biljaka i životinja s područja Kubertona
Rad je nastao 2019. Godine
Metafora: Priroda i društvo
Upoznavanje okoliša 2 svojom formom i strukturom podsjeća na herbarij, a sastoji se od serije fotografija koje su umetnute u album. Umjetnica fotografira prikupljene biljke i životinje,

izdvojene iz njihovog prirodnog staništa (istarskog sela Kuberton). Na bijelom papiru ističe i pomagala kojima ih nalik prirodno znanstvenoj klasifikaciji fiksira za podlogu. Svaka je fotografija popraćena dokumentacijom o biljci, odnosno životinji: sadrži naziv na latinskom jeziku, kao i datum, lokaciju i način njezina uzimanja iz okoline. Umjetnica nas poigravanjem s klasičnim konvencijama herbarija navodi na preispitivanje načina upoznavanja okoliša i razlikovanja čovjeka od prirode.

2.
Umjetnik: Belizar Bahorić
Naziv rada: Gospodična s cvijetom
Rad je nastao 1980. Godine
Metafora: Posljednji cvijet

Belizar Bahorić skulpture od otpadnih materijala radi od osamdesetih godina. Često ih sastavlja iz odbačenih i trošnih predmeta koji asociraju na različita bića iz ljudskog, životinjskog ili biljnog svijeta. Tako ova skulptura asocira na ženski lik koji drži veliki cvijet crvenih 'latica'. Cvijet napravljen od obojenog željeza simbolički odgovara nazivu izložbe prema metafori Posljedni cvijet, spajajući futuristički štih i romantičnu temu. Ovaj cvijet zaista vječno traje i može preživjeti ekološke katastrofe koje nam prijete. Korištenjem tehnologije ubrzali smo načine na koje ostavljamo trajni utjecaj u biljnom i životinjskom svijetu, stoga ovaj rad možda doista reprezentira posljednji cvijet u svijetu betona i čelika. Hoće li neke buduće generacije poznati cvijeće samo iz slika, skulptura i priča?

3.
Umjetnica: Miroslava Marković Sandić
Naziv rada: Maslačak
Rad je nastao oko 1960. godine.
Metafora: Nevidljivi maslačak
Ova brončana figurica prikazuje lik koji sjedeći na klupici ispruženih nogu u isto vrijeme izgleda kao dijete i kao odrasla osoba. Lik djeluje kao da puše u maslačak koji nije prikazan, već je umjesto njega naglašen prazan prostor. Metafora nevidljivog maslačka upućuje na njegovu

lakoću postojanja te sjećanje na puhanje maslačaka u djetinjstvu. Pritom su informacije o životu i stvaralaštvu ove kiparice rijetke, ali njenih nekoliko skulptura lijevanih u bronci ili oblikovanih od kamena nastavljaju se na teme prolaznosti i lakoće postojanja.

4.
Umjetnik: Ahmed Bešić
Naziv rada: Pupoljak
Rad je nastao 1979. godine
Metafora: Rasti ni iz čega

Glatko isklesani kamen djeluje kao geometrijski oblik napetog oplošja. Ova apstraktna skulptura izgleda kao da će se svaki tren otvoriti i otkriti cvijet boje terakote. Kao da je izrastao ni iz čega, stoji na postolju bez stapke, bez stabljike, bez poveznice s tlom. Kao glava u oblacima bez vrata i ramena, lebdi u praznom prostoru i izaziva divljenje.

5.
Umjetnik: Romolo Venucci
Naziv rada: Cvijeće u vazi (karanfili)
Rad je nastao 1967. godine
Metafora: Svi moji karanfili

U socijalističkoj sredini, kada radi kao likovni pedagog i voditelj tečaja crtanja u Rijeci, autor često slika vedute grada i biljne motive. Njegovi karanfili izgledaju kao da će izaći iz kadra i rascvjetati se van okvira platna. Naslikani su jednostavnim potezima ne prikazujući detalje već impresiju buketa. Raznih su boja i podsjećaju na simboliku karanfila: na slavlje osmog marta i dana žena, možda i na revolucionarnu, a ponajprije na ljubavnu simboliku.

6.
Umjetnik: Krystof Kurzydlo
Naziv rada: Prodavačica đurđica

Rad je nastao 2000. godine
Metafora: Od cvijeta do cvijeta

Crno-bijela fotografija prikazuje djevojku samu na ulici u ulozi cvjećarice. Ističe mladu ženu među zapuštenim fasadama u Poljskoj koja nam je poznata po sličnoj povijesti i sadašnjosti. Drugi dojam je mlada djevojka posebnog stila i sklopljenih očiju. Ispred nje na podu stoje dvije kante s cvijećem. Njihova bijela boja i jednostavna ljepota sugeriraju oporavak i novi početak. Mlada djevojka i nježan cvijet dijele istu ulogu nade u sivoj i beznadnoj atmosferi.

7.
Umjetnik: Miron Makanec
Naziv rada: Mrtva priroda
Rad je nastao oko 1955. godine
Metafora: Priroda i društvo

Autor obuhvaća raznolike teme, no kad slika mrtvu prirodu postavlja cvijeće u vazu, a vazu na stol po kojem su obavezno rasute voćke, najčešće jabuke. Zamrljani potezi kistom rezultat su autorovog boravka u Parizu gdje se susreo s postimpresionizmom. Specifičnost ove slike jest što je u fokusu skulptura žene. Skulptura je u tamnim tonovima, pognutog tijela i glave što nam daje osjećaj usamljenosti i tjeskobe. Ipak, cvijeće crvenkastih nijansi i zrele zlatne jabuke u prednjem planu daju slici pozitivnu notu.

8.
Umjetnik: Lazar Vujaklija
Naziv rada: Devojka i mesec
Rad je nastao 1958. godine
Metafore: Iz bodljika raste, a bodljika iz ružice i Ko zemlju prevraća, njemu zemlja odvraća
Lazar Vujaklija bio je samouki umjetnik inspiriran narodnim motivima. Intenzivno plava boja pozadine koju ostvaruje mjesečeva svjetlost pridaje ovom slikarskom radu sakralnu atmosferu. Noć je, stablo i zemlja su ogoljeni, moguće je da se radi o smiraju godine i dobu hibernacije. Prikaz djevojke pred ogoljenim stablom, cvijećem i s golubicom u ruci sugerira kako se radi o

nekome u ulozi skrbnice, vidarice. Kroz povijest, vidarice su bile okosnica ljudskih društava, liječile zajednice kroz suživot s prirodom. Kako je vidljivo u poslovici  Ko zemlju prevraća, njemu zemlja odvraća, dijalog čovjeka i prirode uvijek je moguće uspostaviti ako smo voljni zastati i osluškivati one koji ne komuniciraju našim jezikom. Koliko možemo naučiti od prirode implicira i činjenica da kada se odnosimo prema njoj s poštovanjem, ona nam to uzvraća. Na tragu još jedne narodne poslovice: Iz bodljika raste, a bodljika iz ružice, uočavanje potencijala je stvar percepcije, koja nam je u današnje užurbano i profitom motivirano vrijeme i više nego iskrivljena. Priroda nas podsjeća da je istinski potencijal ponekad prikriven, ali i dalje prisutan.

9.
Umjetnik: Vlaho Bukovac
Naziv rada: Gospođa Tartaglia na odru
Rad je nastao 1885. godine.
Metafora: Postelja od cvijeća

Bukovčeva slika usnule djevojke prigušenih je tonova koji na prvu djeluju gotovo crno-bijeli s nekoliko šarenih detalja cvijeća. Prikazuje umrlu ženu, položenu na krevet i okruženu cvijećem. Cvijeće je nježno i mlado, kao i žena sama, i simbolizira krhkost života. Još od kamenog doba ljudi su u grobnice stavljali cvijeće i na taj način odavali počast mrtvima. Cvijeće ostaje univerzalan simbol poštovanja prema umrlima, a možda i pokušaj da se smrt barem na trenutak učini lijepom.

10.
Umjetnica: Slava Raškaj
Naziv rada: Grančica s cvijetom
Rad je nastao 1899. godine.
Metafora: Priroda i društvo

Slava Raškaj rođena je gluhonijema i vrlo rano počinje slikati. Kroz slike prikazuje komunikaciju s prirodom koja joj je jedan od rijetkih prijatelja. Srećom, roditelji je šalju u Zavod za gluhonijemu djecu u Beč gdje pod vodstvom učitelja crtanja usavršava svoju likovnu tehniku i

izrađuje sitne crteže i vinjete. Tijekom kratkog života uglavnom slika elemente iz prirode i pejzaže.
Mrtvu prirodu Raškaj slika tehnikom akvarela i nježnim, preciznim linijama oslikava svaki detalj biljke. Pozadina slika joj je svijetla i označava vodu i zrak. Ona precizno, kao liječnica-alkemičarka, svojim kistom, komunicira s biljkama. One su joj primarno društvo.

11.
Umjetnik: Ivan Lacković Croata.
Naziv rada: Krizanteme.
Rad je nastao 1964. godine.
Metafora: Bez igdje ikoga, osim cvijeća

Samouki umjetnik, cijelo svoje djetinjstvo okružen je prirodom. Zapamćen je kao slikar naivne umjetnosti te su česti motivi njegovih radova pejzaži i mrtva priroda u tehnici ulja na staklu. Krizanteme u vazi su prikazane su nadrealno velike u ogoljenom krajoliku tamnožute i zelene boje. Buket bijelih krizantema postavljen je na neproporcionalno malom brijegu. Istovremeno cvjetaju i otpadaju im latice čime nas podsjećaju na prolaznost ljepote i obnavljajuće cikluse u prirodi. Tako autor ovim sjetnim prikazom podsjeća da je neizbježan povratak tlu koje nas je rodilo.

12.
Umjetnik: Romolo Venucci.
Naziv rada: Majčino cvijeće u vazi.
Rad je nastao 1956. godine.
Metafora: Majčino cvijeće

Romola Venuccija, slikara, kipara i likovnog pedagoga, smatra se najvećim riječkim likovnim umjetnikom 20. stoljeća. Cvijeće je slikao u više navrata, osobito u kasnim pedesetim i šezdesetim godinama kada nastaju i njegovi poznati drvoredi starih riječkih platana. U ovom radu proljetno cvijeće preuzima cijelu sliku. Gusti buket u vazi poredan je u raznim smjerovima i prikazuje zajednički cvat različitih cvjetova. Cvjetovi raznovrsnih boja i oblika izazivaju emocije

vezane uz djetinjstvo i mladost. Ovo cvijeće posvetio je majci za koju je isticao kako je voljela muziku, poeziju i slikarstvo te rado pisala stihove.

13.
Umjetnik: Ranko Dokmanović
Naziv rada: London
Rad je nastao 1980. g.
Metafora: Cvijet mladosti, Urbana džungla

Crno bijela fotografija prikazuje izlog jedne trgovine, po svemu sudeći ženskog butika. U prvom planu vidi se lutka i poveća bijela skulptura cvijeta, a u pozadini se nazire autobus na kat i golema siva zgrada. Umjetnik je ovom prilikom, vjerojatno nesvjesno, svojim foto-objektivom uhvatio cvijet mladosti. Zamrznuo ga je u vremenu, skamenio u prostoru, učinio ga vječnim. I zorno opisao svevremenu ljudsku težnju. Zamrznuti fotografski prizor s napuštenim cvijetom u neobičnom izlogu tako upućuje i na drugačije poimanje metafore cvijeta mladosti i njene klasične simbolike vrhunca života i ljepote. Cvijet mladosti vene, kao i svaki drugi cvijet. I to nam teško pada. Koža više nije zategnuta, mišići više nisu gipki, a posljedično se javlja i stav da nam više nisu otvorena sva vrata te da više nemamo ni snage ni volje za nove stvari. Čovjek zato traži načine da taj cvijet zamrzne u vremenu ili da mu barem uspori to sudbonosno propadanje. Odsjaj zgrade u staklu izloga u drugom planu fotografije nije samo pasivna refleksija, već postaje metafora za urbani okoliš koji okružuje ove preslike života. Fotografija tako strukturira cijeli urbani krajolik u kojem objekti kao što su lutka, cvijet i zgrada čine integralne dijelove svakodnevice.

14.
Umjetnik: Adam Krajewski
Naziv rada: Portret djevojke s ružom
Rad je nastao 1981.
Metafora: Ne miriši kao ruža

Crno bijela fotografija prikazuje portret djevojke koja u ruci, drži ružu. Klasični prikazi ženske ljepote obično su malo u profilu, da svjetlo pogodi najljepše crte, osmijeh pod pravim kutom. Žena je, kažu, cvijet. Taj je dojam na ovoj fotografiji pojačan još nerascvjetalom ružom koju mlada žena drži pred licem. Pritom kao da gleda u nas i pita nas što sve može namirisati u ovom prizoru?

15.
Umjetnik: Giovanni Simonetti
Naziv rada: Žena s maskom
Rad je nastao oko 1847. g.
Metafora: Divlja ruža

Naslikana je mlada žena koja nas pomalo sramežljivo, pomalo zavodljivo gleda preko ramena te u ruci drži masku. Prikazana je nježnim bojama ljupko pognute glave, utopljena u odjeću koja joj ipak otkriva ramena. Iako je bilo rasprava je li cvijet u kosi dame s maskom ruža ili kamelija, ipak je odlučeno u korist ruže. Danas ruža asocira na ljubav. Malo je poznata ili, bolje rečeno, potisnuta je njezina negativna simbolika u 19. stoljeću. Naime, ružama su nazivane prostitutke, a javne kuće su nerijetko nosile nazive u kojima je spominjana ruža.

16.
Umjetnica: Marina Banić Zrinšćak
Naziv rada: Iz ciklusa Mediteranski oltari, Oltar za Selmu (Rođendanski oltar)
Rad je nastao 1990. godine.
Metafora: Cvjetni oltar.

Oslikano uzglavlje kreveta dar je autorice svojoj kćeri. U ovu nadrealističku priču utkane su niti osobnih trenutaka i simbola koje majka i kći dijele. Oltar njihovom odnosu je način da ostanu u kontaktu bez obzira na životne okolnosti koje će ih dopasti. Od brojnih motiva ističu se oči koje podsjećaju na majčin budni pogled. U drvu izrezani profil okružen je zrakama koje sugeriraju osjećaj topline i melankolije. Plavi i ljubičasti tonovi pozadine pridodaju snenoj atmosferi oltara i istovremeno krase veliki cvijet perunike koji je ponajviše prepoznatljiv među ostalim

elementima. Figure žena koje se podupiru kroz nježan dodir, igraju i plešu nalikuju delikatnim laticama koje zajedno tvore cvijet. Načinom oslikavanja i kolažiranja drvenog uzglavlja, autorica povlači paralelu s počivalištem, točnije s oltarom na onom posljednjem počivalištu, koji će također biti cvjetni.

17.
Umjetnik: Ivan Kožarić
Naziv rada: Naslućivanje
Rad je nastao 2006. g.
Metafora: Tamo uvijek raste cvijeće

Svestrani umjetnik stvarao je u brojnim medijima, od skulpture i teksta do slike i grafike, i minimalnim sredstvima omogućavao raskošne doživljaje. Grafička mapa Naslućivanje donosi energiju livada s brojnim asocijacijama na zelenilo i potragu za osobnim 'zelenim utočištem'. Radovi su jednostavni, te otiskivanjem par linija i mrlja u različitim jarkim bojama stvaraju prikaze zamišljenih cvjetova.

18.
Umjetnica: Nuzzi Chierego Ivancich
Naziv rada: Prozor
Rad je nastao 1936. g.
Metafora: Uvenulo lišće nije uvijek kraj

Rad prikazuje prozor s kojeg gledamo u noć i dijelom rasvijetljene prozore fasada nasuprot. Između nas i prozora tri su sobne biljke koje su glavni protagonisti slike i mediji njene atmosfere. Vaze s cvijećem koje vene u različitim fazama možda su i memorabilije nekih prošlih ljubavnika. Prikaz nam djeluje poznato a biljke napušteno, stvarajući sjetno okruženje usamljene večeri.

19.
Umjetnik: Jim Cave

Naziv rada: Mapa uma
Rad je nastao 1976. g.
Metafora: Djeca cvijeća

Mapa uma rad je koji nastaje u duhu psihodelične umjetnosti i hipijevske estetike. Podsjetnik je na napušteni društveni eksperiment koji se zalagao za slobodnu ljubav, ekološku osviještenost i borbu protiv naoružanja i konzumerizma. U središtu je ženski portret, prikazan jarkim bojama, koji je istodobno portal za neki drugi svijet. Tako je glava žene duge izražajnih očiju i raširenih zjenica prikazana u dvije polutke, međusobno razmaknute, dok se u sredini otvara vizija duge iz koje lete kukci i leptiri. Mapa uma istražuje žensku snagu i mogućnosti oslobađanja unutarnjih svjetova. Koliko smo u doticaju s unutarnjim svijetom i vlastitim nesvjesnim? Ili smo sve više omamljeni društvenom kontrolom i regulacijom?